

Dánjal Nolsøe, fyrrv. dómari og serkønur í havrætti eftir Jan Mayen-dóm:

Meira bjartskygdur nú

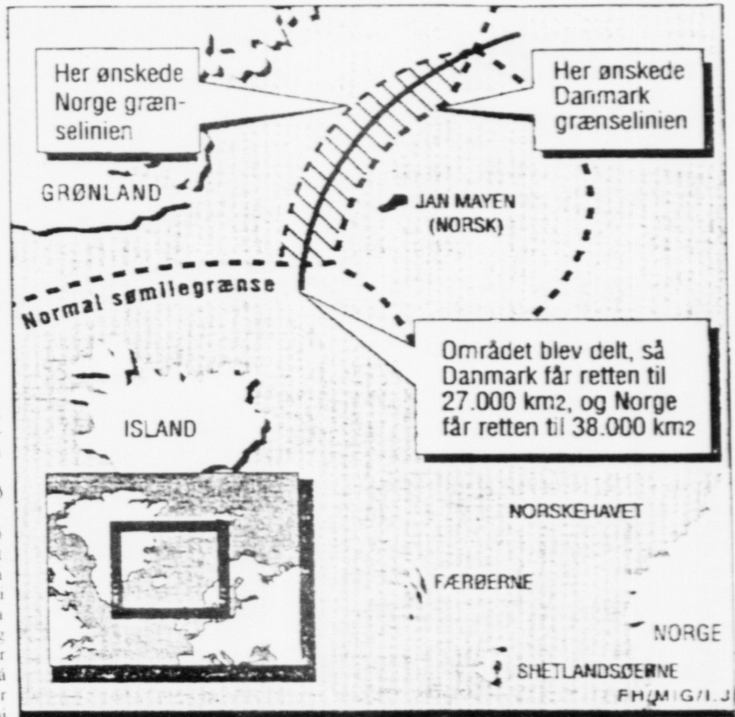

Ein av teimum, sum sera spentur hevur fylgt sakarmálinum millum Noreg

og Danmark um markið millum Jan Mayen og Grønland er Dánjal Nolsøe, fyrrv. dómari og serkønur í havrættarspurningum og ráðgevi hjá føroysku-donsku nevndini, ið samráðist við bretar um markið.

-Eg havi ikki sæð dómin enn, men fari at lesa hann sera nágreiniliga, tá eg fái hann. Her hugsi er serliga um grundgevingarnar og ikki minst, hvussu stórir dentur verður lagdur á strandalongdina sigur Dánjal Nolsøe, sum eisini er meira bjartskygdur nú, enn hann var undan dóminum.

-Eg eri ikki so bangin nú fyri, at dómurin kan skaða okkum, sum eg var undan dóminum. Dánjal Nolsøe sigur, at hann er rættiliga bilsin av dóminum, tí hann gav báðum partum nærri líka nógv, hann var rætt og slætt eitt kompromi. Tann møguleikin, at úrslitið skuldi bliva eitt býti av økinum, var ongantíð nevndur í proceduruni.

Hann ger annars vari við, at fyrr enn hann hevur sæð dómin og premissurnar er ógjørligt at siga nakað um, hvønn týðning hann fer at fáa fyri Føroyar.

Donsk bløð gera annars nógv burtur úr dóminum, sum tey meta er ein millumloysn, har Danmark tvs. Grønland nú fær rættin til eitt stórt og ríkt fiskiøki, meðan norðmenn

mugu taka seg nakað aftur frá miðlinum, men tó ikki so nógv, sum Danmark kravdi, nevnliga at tað skuldi galda 200 fjórðingamark rúndan um Grønland.

Sambært Jyllandsposten so hava dómarmenn í Haag lagt stóran dent á júst spurningin um strandalong og siga, at strondin á Jan Mayen er nógv minni enn tann

grønlandska og tí vildi tað verið órimuligt at býtt einki við eina miðlinu.

Haraftrurimóti hava dómarmenn vist aftur donsku sjónarmiðinum um, at einki hevur stóran búskaparlígan týðning fyri grønlandingar, og heldur ikki sjónarmiðið hjá donum um, at Jan Mayen er ein óbygd oyggj uttan nakran búskap, hava teir tikið við í sínar metingar.

jan

hefur fingið eina helvt av tí kravda økinum. So ein kann siga, at í hesum sakarmáli er eingin tapari, og tað er tað besta í eini rættarsak.

-Nú samráðast Danmark og Føroyar við Bretland um markið millum Føroyar og Skotland. Hvussu vil tú lesa henda dómin sæð út frá teimum samráðingunum?

-Tað er eitt sindur tørført at siga her og nú, tí ein noyðiast at lesa premissurnar væl og virðiliga. Men eg haldi ein kann siga so mikið sum, at tað greitt kemur fram í hesum dóminum, at tað partarnir hava gjørt í øðrum máli, hvat ein hevur fyrítikið sær á ráðstevnum ol. hevur ongan týðning fyri ta sak, sum skal avgerast.

Eingin sak er eins

Dómurin í Jan Mayen-málinum er ómetaliga konkretur um júst hetta málið. Hann er eisini ein undirstrikning av tí, sum vit og eg sjálvr eisini havi sagt við Sosialin fyrr í ár,

at ein eigur ikki at generalisera frá eini sak til aðra, tí eingin sak er eins.

Thyge Lehman sigur víðari, at dómarmenn hava heilt sæð burt frá at hyggja eftir undanfarnum dónum og umstøðum.

-Tað vit trúu var eitt av okkara bestu kortum, nevnliga at Noreg hevur avtalað 200 fjórðingamark við Island, hevur dóm-tólin als ikki tikið við.

So hvat ein hevur gjørt og avtalað í øðrum máli hevur ongan týðning havi fyri dómin. Við øðrum øðrum, sakir av slíkum slag verða eina og aleina avgjörður út frá tess egnu fortreytum - "each case and og its own merits".

-Vil tað siga, at bretar hava onga grund til at vera gladdir fyri, at dómstólin ikki er gingin inn fyri norska kravinum um miðlinu, nú tá hesin dómurin ikki skapar presedens fyri eitt nú málið millum Føroyar og Bretland?

-Tað hava teir ikki. Miðlinjuprinsippið er ikki viðtikið sum tað einasta galdandi prinsippið, men

tað er kortini tað nátturliga útgangsstøðið, og so kann tað sjálfandi justerast. Og í hesum føri hevur ein justerað miðlinuna heilt munandi til fyrinum fyri Grønland hóast ikki so nógv, sum vit høvdu biðið um.

-Vit tað siga, at dómurin bæði hevur gingið inn fyri miðlinjuprinsippinum og samtundis verið ímóti tí?

-Ja tað kann ein gott siga. Miðlinjuprinsippið er ikki eitt prinsipp, sum uttan víðari er galdandi í øllum spurningum um mark, sjálvt ikki millum strendur. Men tað verður so brúkt sum útgangsstøði.

Føroyingar eiga at varðveita kravið um miðlinu

-Heldur tú tað er rimuligt av føroyingum at halda fast um kravið um miðlinu nú eftir henda dómin?

-Ja so avgjørt.

-Okkara samráðingarfólk hava víst á vandan, at

skuldi stríðið um markið endað í Haag, so høvdu dómur í líkandi máli sum í Kanada og millum Libya og Malta kunnað verið presedens og gagnað Bretlandi!

-Til tað vil eg bert siga, at miðlinjuprinsippið verður ikki innan fólkarrætt brúkt sum tann einasti galdandi býtingarhátturin. Men tað verður brúkt sum eitt útgangsstøði. Men lat meg endurtaka, at dómurin í Haag sigur greitt, at tað nyttar ikki at vísa til undanfarni mál og viðurskipti.

-Hvørji góð ráð hevur tú til eftirmann tén og núverandi leiðara í føroysku-donsku samráðingarnevndini Árna Olafson?

-At lesa dómin saman við okkum.

Botnmark og miðlinja eiga at fylgjast

Vit spurdu eisini Thyge Lehman, hvussu stóran týðning hann leggur í sjónarmiðini um at miðlinja og botnmark eiga at fylgjast!

-Hetta var nettup ein kjarnin í Jan Mayen-dóminum, og eg vil eisini halda tað er rætt av føroyingum at halda fast um júst tað sjónarmiðið.

-Heldur tú tað verður neyðugt hjá føroyingum at fara til Haag fyri at loysa osemjuna við bretar?

-Tað skal eg ikki úttala meg um. Samráðingarnar hava vart í nøkur ár og eru ikki komnar so langt. Tað er sera vanligt, at tú samráðist í mong ár um slíkar stríðsspurningar. Og hvat viðvíkur sakini millum Føroyar og Bretland so er umframt markið millum Føroyar og Skotland tað sera stóra og torgreidda málið spurningurin um alt Rock All og Hutton-platóið. Tað er ein heilt onnur sak enn tann við Jan Mayen, og har tað eisini eru nógv fleiri lond uppi í. So eg kann bert siga, at alt peikar á rættiliga drúgvur og umfevnandi samráðingum millum Føroyar og Bretland.

-Eiga føroyingar at vera nøgdir við Jan

Mayen-dómin?

-Tað haldi eg avgjørt.

-Nú hevur tú tikið teg aftur sum leiðara í føroysku-donsku samráðingarnevndini. Men kunnu vit rokna við at sliggja teg millum limirnar í nevndini kortini?

-Vit eru við alla tíðina. Løgfrøðiliga tænastan og uttanríkisráðið eru fult og heilt við í hesum samráðingum saman við føroyingum. Hvat viðvíkur avgerðini at lata føroyingum leiðsluna í hesum samráðingum kann eg bert siga, at í sambandi við bæði ráðveinsavtaluna og so mangt annað, so hava vit kent tað so, at tað vildi verið best, um Føroyar tóku orðið fyrst.

-Det er vigtigt, at Færøerne fører ordet, fordi det er dem, der har skoen på og ved, hvor den trykker.

-Men tit skulu fáa alla hjálpt tit hava brúk fyri frá lögfrøðiligu tænastuni í uttanríkisráðnum sigur Thyge Lehman.

jan